

22 Μαΐου 2002

Ο Πρωθυπουργός και Πρόεδρος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Κώστας Σημίτης, στη δευτερολογία του ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κόμματος, είπε τα εξής:

«Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θέλω να ζητήσω πρώτα συγγνώμη απ' αυτούς που δεν μπόρεσαν αυτή τη φορά να μιλήσουν. Όπως ανέφερα στην αρχή, θα συναντήσω σήμερα το απόγευμα τον κ. Κληρίδη και για τη συνάντηση αυτή πρέπει να υπάρξει και μια σχετική συζήτηση και προετοιμασία με το υπουργείο Εξωτερικών και τους συνεργάτες μου. Επομένως, δεν έχω τη δυνατότητα να αφιερώσω σήμερα περισσότερο χρόνο.

Πρέπει επίσης να γνωρίζετε ότι η συνάντηση αυτή με τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας ορίστηκε για σήμερα μετά από παράκληση του ίδιου του κ. Κληρίδη, αν και του ανέφερα ότι είχαμε επίσης για σήμερα τη συνεδρίαση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας. Όπως γνωρίζετε, μετέθεσα τη σημερινή συνεδρίαση (που επρόκειτο να γίνει το απόγευμα) για σήμερα το πρωί, λόγω ακριβώς της απογευματινής συναντήσεώς μου με τον Κύπριο Πρόεδρο.

Ευχαριστώ όλους για τις παρεμβάσεις. Πιστεύω ότι έγιναν όλες σε θετικό κλίμα. Διαπιστώνεται μια κοινή αντίληψη, ένα κοινό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των προβλημάτων. Εγώ θέλω να τονίσω μερικά σημεία:

- Πρώτα απ' όλα θέλω να επαναλάβω ότι έχουμε ένα κεντρικό στόχο, μια κεντρική επιδίωξη στην πολιτική μας, τα χρόνια μέχρι τις επόμενες εκλογές, αλλά όχι μόνο: Είναι η οικονομική και κοινωνική σύγκλιση με τις άλλες προηγμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η λέξη «σύγκλιση» εκφράζει με πολύ συνοπτικό τρόπο αυτό που πρέπει να επιδιώξουμε γιατί οι άλλες χώρες έχουν σε πολλά επίπεδα και σε πολλούς τομείς ένα προβάδισμα απέναντί μας. Και στο θέμα του εισοδήματος και στο θέμα της ευημερίας και στο θέμα των κοινωνικών υπηρεσιών και στο θέμα της παιδείας και στο θέμα της υγείας και στο θέμα του περιβάλλοντος. Σε όλα αυτά πρέπει να φτάσουμε το μέσο επίπεδο των χωρών της Ε.Ε. ή να το ξεπεράσουμε. Αυτό θέλουμε. Για να είναι η Ελλάδα σε όλους τους τομείς μια σύγχρονη χώρα. Το μπορούμε.
- Το μπορούμε διότι, αν δούμε τις στατιστικές, θα διαπιστώσουμε πως υπάρχουν πολλές που δείχνουν ότι είμαστε στην τελευταία ή την προτελευταία θέση. Υπάρχουν όμως άλλες που δείχνουν ότι έχουμε μια καλή θέση, μια καλή εξέλιξη. Είναι και μερικές που μας

φέρνουν στις πρώτες θέσεις. Μπορούμε να αλλάξουμε τα πράγματα. Και μπορούμε να τα αλλάξουμε, αν κάνουμε μια συστηματική προσπάθεια σε μια βάση. Η βάση αυτή είναι η ανάπτυξη, οι ταχείς ρυθμοί ανάπτυξης.

- Είπαν ορισμένοι συνάδελφοι ότι αυτό δεν είναι το παν. Βεβαίως δεν είναι το παν, γιατί εξαρτάται και πώς αξιοποιείς αυτή την ανάπτυξη. Ωστόσο, παραμένει η βασική προϋπόθεση. Διότι οι ταχείς ρυθμοί ανάπτυξης δημιουργούν τις προϋποθέσεις για περισσότερη ευημερία και περισσότερη κοινωνική αλληλεγγύη. Δημιουργούν τις προϋποθέσεις και σε όλους τους άλλους τομείς (παιδεία, υγεία, περιβάλλον κ.λπ.) ώστε να μπορέσουμε να πετύχουμε καλύτερες επιδόσεις. Επιπροσθέτως δημιουργούν τις προϋποθέσεις να έχουμε ένα καλύτερο πολιτικό κλίμα.
- Μπορεί να αναστραφεί το κλίμα; Βεβαίως, μπορεί να αναστραφεί το κλίμα και δεν έχω καμία αμφιβολία γι' αυτό. Έχω μάλιστα την πεποίθηση ότι θα αναστραφεί το κλίμα. Όχι γιατί πρέπει να είμαι αισιόδοξος επειδή είμαι σε αυτή τη θέση, ούτε γιατί είναι μια υποχρέωση αυτό να λέγεται, γιατί αλλιώς μπορεί να δημιουργηθεί η άποψη ότι είμαστε ηττοπαθείς. Αλλά έχω τη βαθιά πεποίθηση ότι εμείς απέναντι σε άλλα πολιτικά κόμματα έχουμε μια σωστή αντίληψη των κοινωνικών εξελίξεων. Έχουμε ένα σωστό μείγμα πολιτικής. Γνωρίζουμε τις κοινωνικές λειτουργίες και μπορούμε να προωθήσουμε την πολιτική μας και η πολιτική μας στοχεύει σωστά. Διότι πιστεύω ότι έχουμε προγράμματα, έχουμε σχέδια, έχουμε ιδέες, έχουμε στελέχη, έχουμε εμπειρίες.
- Όμως, πρέπει να έχουμε και σθεναρή προσπάθεια στην πραγματοποίηση του προγράμματός μας και σθεναρή άποψη σε σχέση με την κοινή πορεία. Λέγεται ότι καθυστερούμε, το ανέφεραν ορισμένοι συνάδελφοι ότι καθυστερούμε. Πρώτα απ' όλα εγώ θα πω ότι συμφωνώ με όσους είπαν –και το είπαν οι περισσότεροι, με πρώτο το συνάδελφο Κοντογιαννόπουλο- ότι πρέπει να έχουμε κατά μέτωπο αντιμετώπιση των προβλημάτων χωρίς φόβο του πολιτικού κόστους.
- Χρειάζεται όμως πολλές φορές ωρίμανση, χρειάζεται προετοιμασία και το ασφαλιστικό είναι το καλύτερο παράδειγμα, πιστεύω γι' αυτό. Ξεκινήσαμε και ξεκινήσαμε με έναν τέτοιο τρόπο που δεν στάθμισε σωστά κάποιες αντιδράσεις. Δεν είδαμε κάποιες πτυχές των προβλημάτων και για την ακρίβεια πρέπει να πω, πιστεύαμε ότι μπορούσαμε να το χειριστούμε διαφορετικά για να φτάσουμε σε ένα δίκαιο αποτέλεσμα. Γι' αυτό ξεκινήσαμε από την αρχή και λόγω της εμπειρίας την οποία αντλήσαμε και έτσι ακολουθήσαμε έναν άλλο τρόπο. Τώρα φαίνεται ότι πάμε σωστά, γιατί όπως είδατε και εσείς, το ασφαλιστικό είναι ένα θέμα σημαντικό στην ατζέντα των προτεραιοτήτων που πρέπει να αντιμετωπίσουμε. Είναι επίσης ένα θέμα που όσοι μάχονται την κυβέρνηση αποφεύγουν να το θίξουν

γιατί βλέπουν ακριβώς ότι η πορεία που έχουμε ακολουθήσει είναι πειστική.

- Ένα άλλο τέτοιο θέμα κρίσιμο είναι το φορολογικό. Έχει να γίνει μια ουσιαστική φορολογική μεταρρύθμιση από τη δεκαετία του 1950. Πρέπει κατά συνέπεια να προχωρήσουμε σε μια ουσιαστική φορολογική μεταρρύθμιση, κάτι που δεν είναι εύκολο. Αλλά και σ' αυτό το θέμα, μέσα από τον κοινωνικό διάλογο, μπορούμε να καταλήξουμε σε προτάσεις. Θα υπάρχουν όμως αναταραχές, αυτό είναι βέβαιο. Όπως θα υπάρχουν αναταραχές και σε άλλα θέματα, παράδειγμα η συζήτηση για τον αναπτυξιακό νόμο, όπου ελπίζω να καταλήξουμε μέσα στη διάρκεια του χρόνου. Υπάρχει ένα θέμα ανταγωνισμού συμφερόντων ανάμεσα σε περιφέρειες, εμείς όμως πρέπει να είμαστε σταθεροί στην επιδίωξή μας και να έχουμε ομόνοια.
- Καθυστερούν κάποια πράγματα; Καθυστερούν. Ο σύντροφος Βλαχόπουλος ανέφερε το θέμα του ΟΓΑ. Εχω ασχοληθεί και εγώ με αυτό το θέμα, σύντροφε Βλαχόπουλε και συμφωνώ μαζί σου ότι ο ΟΓΑ θα πρέπει να αποκεντρωθεί. Έχουμε ήδη εισέλθει σε μια διαδικασία βαθμιαίας αποκέντρωσης.
- Υπάρχουν και άλλα θέματα, όπως το θέμα της Ολυμπιακής Αεροπορίας. Και το αναφέρω αυτό, διότι η αντιπολίτευση κάνει λόγο περί «ναυαγίου» με ανάλογα σχόλια στις εφημερίδες. Όλοι γνωρίζετε πως στο παρελθόν καταβάλαμε μια σημαντική προσπάθεια για να μπορέσει να διατηρηθεί το σημερινό σχήμα, αλλά αυτό δεν το καταφέραμε. Και δεν το καταφέραμε διότι και οι εργαζόμενοι – πιστεύω – δεν έδωσαν τη σημασία που έπρεπε σ' αυτή την προσπάθεια, είχαν μεταξύ τους αντιθέσεις και αντιρρήσεις, αλλά και διότι η συγκυρία δεν ήταν ευνοϊκή. Ιδίως μετά την 11^η Σεπτεμβρίου η Ολυμπιακή δεν είναι η μόνη περίπτωση διεθνούς αεροπορικής εταιρείας που πήγε στραβά. Αεροπορικές εταιρείες, όπως η Swissair που εθεωρείτο από τις πρώτες εταιρείες στον κόσμο και η Sabena που επίσης κατείχε μια από τις πρώτες θέσεις, επώχευσαν. Γιατί λοιπόν αυτές οι εταιρείες πήγαν έτσι και έχουμε εμείς την απαίτηση η Ολυμπιακή να έχει πάει διαφορετικά; Παρ' όλα αυτά, εγώ εξακολουθώ να διατηρώ τη βάσιμη ελπίδα ότι θα βρούμε μια διέξοδο, επειδή έχουμε κάνει πολλή δουλειά.
- Και στο θέμα της πρωτοβάθμιας υγείας που αναφέρθηκε ο σύντροφος Παπαδέλης, γίνεται δουλειά. Πιστεύω και εγώ ότι με την ολοκλήρωση της δουλειάς μας σ' αυτόν τον τομέα της υγείας, η πρωτοβάθμια υγεία θα καταστεί το μέσο για να λειτουργήσει το Εθνικό Σύστημα Υγείας. Διότι ΕΣΥ χωρίς πρωτοβάθμια υγεία δεν είναι ολοκληρωμένο ΕΣΥ. Όμως και εκεί πρέπει να ξεπεράσουμε προβλήματα. Διάφορες απεργίες που έγιναν στο ΙΚΑ έχουν και την αιτία τους στις ρυθμίσεις για την πρωτοβάθμια υγεία. Όμως, εμείς καλούμαστε να παίρνουμε αποφάσεις ανάμεσα σε δύο

αντικρουόμενες επιδιώξεις. Υπάρχουν εργαζόμενοι που έχουν συμφέροντα, ενδιαφέροντα και έχουν δουλέψει. Αλλά υπάρχει και η κοινωνική επιδίωξη για αξιολόγηση, σωστή απόδοση και εξυπηρέτηση του πολίτη.

- Το ίδιο συμβαίνει και με τους εκπαιδευτικούς. Όταν ξεκίνησε αυτό το θέμα της αξιολόγησης υπήρχε στην ελληνική κοινωνία μεγάλη ένταση, γιατί οι εκπαιδευτικοί δεν ήθελαν να αλλάξει μια καθιερωμένη επί χρόνια πρακτική. Δεν γίνεται όμως αλλαγή, χωρίς να αλλάξεις πρακτική. Τώρα πια είμαστε μια άλλη κοινωνία. Επομένως, και στα θέματα της εκπαίδευσης, αλλά και στα θέματα της υγείας, κυρίως στο θέμα της πρωτοβάθμιας υγείας, πρέπει να βρούμε μια ισορροπία. Κάτι ανάλογο που πετύχαμε με τους εκπαιδευτικούς.
- Δεν πρέπει όμως σε δύο πράγματα και θέλω να σας παρακαλέσω πολύ να έχουμε δισταγμούς. Δεν είναι πάντα όλα δυνατά και προπαντός δεν είναι δυνατές όλες οι δαπάνες, τις οποίες εισηγούνται και ενδιαφερόμενοι και ομάδες συμφερόντων και κοινωνικά στρώματα που χρειάζονται βοήθεια και τοπικές κοινωνίες. Υπάρχει ένας προϋπολογισμός και αυτόν τον προϋπολογισμό πρέπει να τον τηρούμε, όπως υπάρχει και ένα πρόγραμμα σύγκλισης και αυτό το πρόγραμμα σύγκλισης πρέπει να το τηρούμε. Αν κάποιοι μας πουν, η Γερμανία, για παράδειγμα, δεν το τηρεί, η Γερμανία έχει άλλες προϋποθέσεις να μην το τηρεί. Αυτό δεν ισχύει για την Ελλάδα. Η Ελλάδα δεν μπορεί να είναι από εκείνους που αποκλίνουν. Η Ελλάδα πρέπει να είναι από εκείνους που παρακολουθούν και εκμεταλλεύονται συγκυρίες σε περίπτωση που άλλες χώρες αποκλίνουν και δημιουργήσουν άλλες προϋποθέσεις. Εμείς δεν μπορούμε να βγαίνουμε με το επιχείρημα ότι αυτό είναι ένας «στενός κορσές» και δεν το εφαρμόζουμε, γιατί θα βρούμε αλλού δυσκολίες. Είπα πως προϋπόθεση της σύγκλισης είναι ακριβώς να εφαρμόζουμε μια οικονομική πολιτική που αποδίδει. Και η οικονομική πολιτική, την οποία ασκούμε, αποδίδει. Και δεν είναι πια και έτσι στενάχωρη, όπως ορισμένοι διατείνονται. Κατά συνέπεια, με τις δαπάνες πρέπει να είμαστε προσεκτικοί.
- Και επειδή πρέπει να είμαστε προσεκτικοί με τις δαπάνες, πρέπει να είμαστε προσεκτικοί (πέρα απ' αυτό) και με ορισμένα αιτήματα. Θα σας αναφέρω ένα αίτημα στο οποίο αλληλο-έχουμε ή έχετε δεσμευθεί κατά καιρούς: Είναι εκείνο των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων πάσης μορφής σε όλη τη χώρα. Το έχω ζήσει και εγώ ως υπουργός Παιδείας, αλλά και από άλλες θέσεις. Ερχονται οι βουλευτές του νομού όλων των παρατάξεων, ο μητροπολίτης, οι δήμαρχοι, οι νομάρχες, οι παράγοντες και ζητούν να γίνει αμέσως πανεπιστήμιο. Αυτή η σύμπνοια για τον υπουργό είναι καταθλιπτική! Αλλά για τον υπουργό υπάρχει και το θέμα: Γίνεται εκπαίδευση, αν σε κάθε κομμόπολη υπάρχει ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα; Δεν σκεφτόμαστε και τους φοιτητές, οι οποίοι πρέπει να

έχουν και χώρους για την εκπαίδευση; Η λειτουργία τους δεν είναι να συντηρούν υπηρεσίες, καφενεία, εστιατόρια σε διάφορες πόλεις. Η εκπαίδευση έχει και ένα στόχο. Και αυτό το στόχο πρέπει να βλέπουμε. Γνωρίζω βέβαια ότι και εσείς βρισκόσαστε κάτω από την πίεση των τοπικών κοινωνιών (γι' αυτό το έφερα αυτό ως παράδειγμα) και επομένως βρίσκεστε απέναντι σ' αυτές τις τοπικές κοινωνίες σε δύσκολη θέση. Τι συμβαίνει λοιπόν; Συμβαίνει ότι δεν υπερασπιζόμαστε το σωστό με έντονο τρόπο και μετά τρέχουμε να μαζέψουμε τα πράγματα.

- Όπως άκουσα εδώ για τις επιδοτήσεις. Εγώ θα πω ξεκάθαρα «ναι, αργούν οι επιδοτήσεις». Αλλά υπάρχουν διάφοροι λόγοι. Όταν μια περιφέρεια της χώρας παράγει, για παράδειγμα, 100.000 τόννους λάδι και δηλώνουν οι παραγωγοί 150.000 τόννους (και δεν είμαι εκτός πραγματικότητας) υπάρχει πρόβλημα. Δεν θα πάρουν τις επιδοτήσεις. Θα γίνουν 10 έλεγχοι και πολύ ορθώς και από μας και από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αλλά βγαίνουμε εμείς να πούμε να σταματήσει αυτή η αθλιότητα; Να σταματήσουν όλοι αυτοί που δηλώνουν χωρίς να παράγουν, γιατί κάποτε ίσως έκλεισαν κάποιοι τα μάτια; Αμα δεν δώσουμε τη μάχη εκεί, η κυβέρνηση είναι κολλημένη με την πλάτη στον τοίχο.
- Και όσον αφορά τις Νομαρχίες και τους Δήμους σε σχέση με το θέμα των επιδοτήσεων, υπάρχουν περιπτώσεις (όπως το διαπίστωσα, γιατί το έφαξα), όπου οι Νομαρχίες δεν έκαναν τους ελέγχους, δεν προώθησαν τα χρήματα ή δεν συμμετείχαν, όπως έπρεπε, στις διαδικασίες. Να πάμε λοιπόν τώρα που θα γίνουν οι νομαρχιακές και δημοτικές εκλογές και να πούμε «κύριε νομάρχα, δεν έκανες σωστά τη δουλειά σου, δεν κάνεις για νομάρχης».
- Αλλά συμμεριζόμαστε πολλές φορές την τάση που τείνει να επικρατήσει ότι για όλα φταίει η κυβέρνηση. Για τον Κουρουπητό, το λέω αυτό γιατί είναι ένα παράδειγμα γνωστό, φταίει η κυβέρνηση! Ε, δεν φταίει για τον Κουρουπητό η κυβέρνηση, όμως το ελληνικό κράτος πλήρωσε λεφτά, επειδή η τοπική κοινωνία και ο νομάρχης δεν ήθελαν να κάνουν αυτό που έπρεπε. Και εγώ ως υπουργός Ενέργειας πρέπει να σας πω ότι κουράστηκα για να μπορεί να γίνει το εργοστάσιο της ΔΕΗ στον Αθρινόλακκο, γιατί όλη η Κρήτη δεν θέλει εργοστάσιο! Τι να γίνει; Να έρθει –είπαν– με καλώδιο από την Αθήνα το ηλεκτρικό στην Κρήτη για να μη χαλάσουμε μία παραλία, ακόμη και στον Αθρινόλακκο που είναι στην άκρη του κόσμου! Μερικοί Κρητικοί εξοργίζονται μαζί μου, επειδή φέρνω αυτό το παράδειγμα. Δεν πρέπει να το λέω;
- Εγώ όμως θέλω κοινωνική ευθύνη, φίλες και φίλοι. Πρέπει να υπάρχει κοινωνική ευθύνη. Εάν δεν επιδείξουμε κοινωνική ευθύνη- το τονίζω αυτό με ιδιαίτερη έμφαση- βεβαίως πέφτει και μας πλακώνει το οικοδόμημα, γιατί κανείς δεν το υπερασπίζεται. Συνεπώς, πρέπει να δείχνουμε πυγμή σε κάποια πράγματα που

είναι δυσάρεστα και εγώ προσωπικά πιστεύω ότι όταν δείχνουμε πυγμή πείθουμε τις κοινωνίες, γιατί θέλουμε το σωστό.

- Θέλω να επαναλάβω πως οι δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές δεν είναι εκλογές πολιτικά ουδέτερες. Δεν είναι εκλογές για την κυβέρνηση, είναι εκλογές για την τοπική αυτοδιοίκηση και η τοπική αυτοδιοίκηση είναι στη μεγάλη πλειοψηφία της στις τελευταίες εκλογές στα χέρια άλλων παρατάξεων. Πρώτα απ' όλα θέλω να συγχαρώ αυτούς που επιτέλεσαν μέχρι τώρα το έργο της επιλογής. Έκαναν πραγματικά μια σωστή δουλειά επιλογής, με ορισμένα βέβαια ελαττώματα, πάντα συμβαίνουν αυτά. Αλλά από εκεί και πέρα, πρέπει να κάνουμε και μια δεύτερη δουλειά. Όταν διαλέξαμε, γιατί πιστεύω ότι διαλέξαμε τους σωστούς, πρέπει στις τοπικές κοινωνίες να αντιπαρατεθούμε με τα φαινόμενα που υπάρχουν εκεί. Δεν μπορεί να καλύπτουμε ό,τι έγινε, λέγοντας «φταίνε οι άλλοι» ή «οι άλλοι δεν φρόντισαν». Γιατί δεν υπάρχει το διπλογραφικό σύστημα σε πολλούς δήμους και κοινότητες; Γιατί δεν υπάρχει; Μα, έτσι καθιερώνεται η διαφάνεια και πρέπει να το ζητάμε και να το ζητήσουμε με έμφαση. Γιατί σε κάποιες νομαρχίες και σε κάποιους δήμους δεν υπάρχει φροντίδα για τα πραγματικά παραγωγικά έργα; Από πλακοστρώσεις πολλές φορές, άλλο τίποτε! Μα, τα τοπικά προβλήματα δεν λύνονται με πλακοστρώσεις.
- Συνεπώς, μάχη στο τοπικό επίπεδο, γιατί έτσι θα κερδίσουμε. Μάχη στο τοπικό επίπεδο για να προβάλλουμε την άλλη άποψη. Να σας φέρω ένα άλλο παράδειγμα: Θα γίνουν εκλογές για το δήμο της Αθήνας και μέχρι στιγμής δεν έχω ακούσει (ή τουλάχιστον δεν έχω προσέξει) μια σοβαρή συζήτηση τι έκανε ο δήμαρχος της Αθήνας τα τέσσερα τελευταία χρόνια. Τι έγινε και τι δεν έγινε; Είμαστε ευχαριστημένοι με το δήμαρχο; Ναι. Κανένας δεν θα πει όχι. Ποιος φταίει όμως για πράξεις, ενέργειες ή παραλείψεις του δήμου; Η κυβέρνηση φταίει! Μα, η κυβέρνηση φταίει. Κατηφόριζα προχθές εκεί κοντά στο σπίτι μου στην πλατεία της Δεξαμενής όπου υπάρχει ένα παραδοσιακό καφεενάκι το οποίο έκλεισε ο δήμος για να το ανακατασκευάσει. Πολύ σωστά. Και εγώ επίσης θα πω: Πολύ σωστά. Δεν το γνωρίζω ακριβώς το θέμα, αλλά, έστω, πολύ σωστά. Ήταν κόσμος εκεί και μου λέει κάποιος «κύριε Πρόεδρε, γιατί κλείσατε το καφενείο;». Εγώ –απάντησα– έκλεισε το καφενείο; Ο δήμαρχος το έκλεισε. Και μου λέει μια κυρία «α, έτσι, όπως λένε τα παράπονά σας στο δήμαρχο;». Λοιπόν, αυτή είναι η αντίληψη και δεν πρέπει να την αφήνουμε να περάσει. Εγώ πιστεύω για να το πω για το συγκεκριμένο, ότι το παραδοσιακό καφενείο πρέπει να μείνει παραδοσιακό καφενείο, να λειτουργεί σωστά και να εξυπηρετεί τους περιοίκους. Δεν το ξέρω αν το κάνει, δεν είναι η δουλειά μου αυτή και δεν είναι δουλειά της κυβέρνησης. Είναι δουλειά της δημοτικής αρχής, του δημοτικού συμβουλίου. Και πρέπει αυτά να τα αναδείξουμε. Να γίνει εδώ στην Αθήνα, στον Πειραιά, στη Θεσσαλονίκη μια πραγματική συζήτηση για το έργο, τι έγινε και τι δεν έγινε. Μπορούμε να κάνουμε κάποια άλλα πράγματα ή όχι;

Αυτό είναι το θέμα που ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Αυτό δεν είναι θέμα κυβέρνησης. Για την κυβέρνηση είναι το θέμα; Και με τους δικούς μας νομάρχες και δημάρχους (των οποίων προσέξαμε την επιλογή και πιστεύω πως επιλέξαμε τους σωστούς) πρέπει να κάνουμε τέτοιες συζητήσεις, να αναδείξουμε δηλαδή αυτό που πρέπει να γίνει στο νομό, στο δήμο, στην τοπική κοινωνία.

- Ένα δεύτερο σημείο που θα ήθελα να τονίσω σε σχέση με τις νομαρχιακές και δημοτικές εκλογές είναι οι ενιαίες υποψηφιότητες. Στο δεύτερο γύρο να υπάρχει ένας υποψήφιος στον προοδευτικό χώρο, τον οποίο όλοι πρέπει να στηρίζουμε. Δεν είναι νοητό να πάμε διασπασμένοι. Και δεν είναι νοητό να πάμε διασπασμένοι, λόγω εγωισμών. Ακούω εξωφρενικές περιπτώσεις. Κάποιος διατέλεσε υφυπουργός, στη συνέχεια υπουργός, ακολούθως νομάρχης, θέλει πάλι να είναι υποψήφιος δήμαρχος. Μετά από δεν ξέρω πόσα χρόνια θέλει και πάλι θέση ευθύνης. Ε, είναι στάση αυτή μέσα στο ΠΑΣΟΚ; Μα, δεν γίνεται αυτό. Ασφαλώς, όταν η κοινωνία βλέπει αυτά τα φαινόμενα, αναρωτιέται «μα, εσείς τι είσαστε;». Αλλά από την άλλη μεριά ευτυχώς που έχουμε ελευθερία, ευτυχώς που στο κόμμα γίνεται συζήτηση, πρέπει όμως να υπάρχει και ευθύνη. Οποιος είναι στο κόμμα έχει ευθύνη. Δεν μπορεί να παίζει έτσι σε βάρος της προοδευτικής παράταξης. Και βέβαια το ίδιο ισχύει και για κάποιους άλλους που επιμένουν «πρέπει να πάει αυτός ή εκείνος», χωρίς να λαμβάνουν υπ' όψιν τους τι θέλει η κοινωνία. Εμείς δεν θέλουμε ανθρώπους χειραγωγούμενους, αλλά ανθρώπους με πρωτοβουλία που είναι έτοιμοι να συγκροτήσουν ένα μέτωπο για το καινούριο στην τοπική κοινωνία. Εχω πάει σε περιοχές όπου πράγματι έχουμε καλή τοπική αυτοδιοίκηση και η εικόνα του ΠΑΣΟΚ πρέπει να σας πω είναι πολύ διαφορετική. Εχουμε κακή τοπική αυτοδιοίκηση; Τότε η εικόνα του ΠΑΣΟΚ είναι κακή. Όταν οι τοπικές κοινωνίες βλέπουν νέους ανθρώπους που τρέχουν, που έχουν ιδέες, που αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, που θέλουν να αλλάξουν πολλά πράγματα στην πόλη τους, τότε είναι φυσικό να προσδίδουν και την ανάλογη σημασία και προσοχή.
- Ερχομαι στο θέμα της ομοψυχίας. Χρειάζεται ομοψυχία. Και χρειάζεται ομοψυχία κυρίως απέναντι στις αντιξοότητες. Θέλω και πάλι να αναφερθώ σε κάτι που είπα πριν. Όλοι περάσαμε τη μεγάλη ταλαιπωρία των αγροτικών κινητοποιήσεων. Θυμόσαστε τότε τι συζήτηση έγινε για το βαμβάκι. Θυμόσαστε που η Νέα Δημοκρατία και το ΚΚΕ έλεγαν ότι ο αγρότης θα πάρει για το βαμβάκι 97-100 δρχ. το κιλό και διάφορα τέτοια εξωφρενικά. Η κυβέρνηση εξήγησε πώς έχει το θέμα. Τώρα η τιμή του βαμβακιού κυμαίνεται ανάμεσα στις 275-312 δρχ. το κιλό. Δεν είναι ούτε 100, ούτε 190 που έλεγαν, αλλά έχει φτάσει στις 275 -312 δρχ. το κιλό. Θα συμφωνήσω με το σύντροφο Διαμαντή που μου λέει ότι αυτή η τιμή ισχύει για ένα μέρος του βαμβακιού, γιατί υπάρχει και ένα άλλο μέρος του βαμβακιού (δεν είναι του παρόντος να κάνω ανάλυση γι'

αυτό το θέμα) που θα πω ότι παρά ταύτα δηλώθηκε, χωρίς να εντάσσεται στις διαδικασίες που είχαμε κανονίσει για να παραχθεί. Πήγα στον Επίτροπο Γεωργίας και έκανα ολόκληρη συζήτηση επί μιάμιση ώρα και μου είπε ο Επίτροπος ότι «εσείς οι Έλληνες άλλα λέτε και άλλα κάνετε» και του είπα «όχι, θα κάνουμε αυτά που είπαμε». Λοιπόν, να κάνουμε αυτά που λέμε και στο λάδι και στο βαμβάκι. Αν έχουμε μια διαδικασία για το βαμβάκι, να εφαρμόσουμε τη διαδικασία και όποιος είναι έξω από τη διαδικασία είναι έξω από τη διαδικασία και να έχουμε το θάρρος να το πούμε. Γιατί θα πάρουν πολύ λιγότερα όλοι οι αγρότες και η Ελλάδα θα πάρει πολύ λιγότερα και αυτό πρέπει να το πούμε. Γι' αυτό μίλησα πριν για ομοψυχία. Να βγαίνουμε όλοι μαζί με μια γλώσσα και να παλεύουμε γι' αυτά τα προβλήματα. Δεν μπορεί να τα παλεύει μονάχος του ο υπουργός ή ο υφυπουργός. Χρειάζεται να τα παλέψουμε και στη βάση. Γι' αυτό χρειάζεται η κινητοποίηση. Κινητοποίηση για να περνάμε πράγματα που μπορεί να είναι δυσάρεστα, αλλά είναι δημιουργικά και αυτό έχει σημασία. Είναι δημιουργικά για την παράταξη. Είναι δημιουργικά για την κοινωνία.

- Και για να σταθώ πάλι στο αγροτικό. Βεβαίως στο αγροτικό υπάρχει ένα μεγάλο πρόβλημα που έρχεται από τις μεγάλες αλλαγές. Υπάρχει ένα πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπίσουμε και με άλλες πολιτικές, για παράδειγμα, με τον αγροτουρισμό, με άλλες απασχολήσεις στην ύπαιθρο, με μονάδες που πρέπει να γίνουν. Αυτά χρειάζονται φαντασία και προσπάθεια. Βέβαια, πρέπει να γίνουν και ενέργειες σε σχέση με την παραγωγή. Όμως εκείνο που πρέπει να ξέρουμε είναι πως έχουμε ένα πλαίσιο δεδομένο και πρέπει να δουλεύουμε σ' αυτό το πλαίσιο. Κάποιος συνάδελφος είπε ότι δεν πρέπει να εφαρμόζουμε αυτά που λένε οι Βρυξέλλες και οι κανονισμοί. Δεν ξέρω αν τα εννοούσε έτσι όπως τα είπε, αλλά εν πάση περιπτώσει σε αυτό το θέμα των επιδοτήσεων δεν μπορούμε να κάνουμε του κεφαλιού μας, διότι το 40% του εισοδήματος των Ελλήνων αγροτών προέρχεται από τις κοινοτικές επιδοτήσεις. Οι Γερμανοί, ευχαρίστως, θα τις καταργούσαν αύριο κιόλας τις επιδοτήσεις. Όποιος θέλει δίνει, ό,τι θέλει δίνει, έτσι υποστηρίζουν. Θα μπορούσαμε εμείς να δώσουμε αυτά; Να μην ξεχνιόμαστε λοιπόν πού βρισκόμαστε και τι ακριβώς επιδιώκουμε.
- Και για να κλείσω, συντρόφισσες και σύντροφοι, ζητούμε τώρα πράγματα τα οποία αποτελούν μια πρόκληση (ας το πω έτσι) στη σύγχρονη πολιτική ιστορία του τόπου. Είπα ότι η τρίτη κατά σειράν εκλογική νίκη του ΠΑΣΟΚ (εκλογές '93, '96 και 2000) συνέβη για πρώτη φορά στη σύγχρονη ελληνική πολιτική ιστορία. Και η τέταρτη εκλογική νίκη του ΠΑΣΟΚ στις εκλογές του 2004 θα είναι επίσης η πρώτη, διότι κάτι τέτοιο δεν έχει ξανασυμβεί στη σύγχρονη ιστορία του τόπου μας. Πρώτη φορά επίσης το 2004 θα κριθεί εάν μια παράταξη όπως η δική μας θα είναι τόσο χρονικό διάστημα στην εξουσία, συνέχεια. Από τον Οκτώβρη του '81 μέχρι το 1989 είχαμε

οκτώ χρόνια. Ήδη τώρα από τον Οκτώβρη του '93 μέχρι τον Απρίλιο του 2004 θα έχουμε πολλά χρόνια παραπάνω και είμαι βέβαιος ότι μπορούμε να πάρμε ακόμη παραπάνω.

- Υπάρχει λοιπόν μια αμφιβολία, μα είναι δυνατόν να τα πετύχετε αυτά; Είσαστε, όπως ειπώθηκε, πολύ γνωστοί, πρέπει να έρθουν άλλοι, χρειάζεται η ανανέωση. Κάποιοι αισθάνονται ότι πάρμε για κάτι αδύνατο. Και επειδή πάρμε για κάτι αδύνατο, ετοιμάζονται να προσαρμοστούν σε αυτό που θα ήταν το συνηθισμένο. Αυτό είναι κακό. Διότι πρέπει να προσαρμοστούμε σε αυτό που θέλουμε εμείς, που αισθανόμαστε εμείς ότι χρειάζεται για τον τόπο, που αισθανόμαστε εμείς ότι πρέπει να προσφέρουμε. Σ' αυτό πρέπει να προσαρμοστούμε: Στην επιδίωξή μας, στο στόχο μας. Και σας λέω και το πιστεύω: Πιστεύω στη σύγκλιση και πιστεύω ότι επειδή κάναμε αυτό το δρόμο από το '93 μέχρι σήμερα, εμείς είμαστε εκείνοι οι οποίοι πραγματικά μπορούμε να εξασφαλίσουμε τη συνέχεια αυτής της πορείας με το καλύτερο αποτέλεσμα για τον ελληνικό λαό σ' αυτή την κρίσιμη στιγμή. Γι' αυτό δεν πρέπει να φοβόμαστε, δεν πρέπει να αισθανόμαστε ότι θα μας συμβεί κάτι το αρνητικό, αλλά πρέπει να έχουμε μεγάλη αυτοπεποίθηση.
- Και θα έλεγα ότι πέρα από την αισιοδοξία και την αυτοπεποίθηση, να έχουμε και κάποιο ενθουσιασμό γι' αυτό που κάναμε. Γιατί είμαστε μέλος της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης της Ευρώπης. Όλοι έχουμε μαζί μας το ευρώ. Αυτά το '93, όταν πήραμε την κυβέρνηση, δεν φάνταζαν καν δυνατά και τα καταφέραμε. Και τα καταφέραμε εμείς, όλοι μαζί. Και καταφέραμε να αλλάξουμε την εικόνα της χώρας στις διεθνείς σχέσεις. Οποιος έχει πάει στο εξωτερικό το έχει δει αυτό.
- Λοιπόν, να έχουμε και την αυτοπεποίθηση και τον ενθουσιασμό. Έτσι θα ξεπεράσουμε τις όποιες δυσκολίες και η επόμενη εποχή πάλι θα έχει τη δική μας σφραγίδα».